

**A Magyar Nemzeti Bank 10/2020. (VIII.6.) számú ajánlása
a fizetési művelet összegének a kedvezményezett fizetési számláján történő haladéktalan
jóváírásáról**

I. Az ajánlás célja és hatálya

Az ajánlás célja a fizetési művelet összegének a kedvezményezett fizetési számláján történő haladéktalan jóváírásával kapcsolatban a Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: MNB) elvárásainak megfogalmazása, és ezzel a jogalkalmazás kiszámíthatóságának növelése, a vonatkozó jogszabályok egységes alkalmazásának elősegítése.

Az ajánlás kidolgozása során figyelembe-vételre kerültek a pénzforgalom lebonyolításáról szóló 35/2017. (XII. 14.) MNB rendelet (a továbbiakban: MNBr.) vonatkozó előírásai, továbbá az MNBr. ezen előírásai alapján lefolytatott felügyeleti ellenőrzések tapasztalatai.

Az MNBr. 21. § (1) bekezdése, valamint az MNBr. 23. § b) pontja a belső piaci pénzforgalmi szolgáltatásokról és a 2002/65/EK, a 2009/110/EK és a 2013/36/EU irányelv és a 1093/2010/EU rendelet módosításáról, valamint a 2007/64/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2015. november 25-i (EU) 2015/2366 európai parlamenti és tanácsi irányelv (a továbbiakban: PSD2) 87. cikk (2) bekezdésében foglalt rendelkezés nyomán előírja, hogy a kedvezményezett pénzforgalmi szolgáltatója a fizetési művelet összegének a saját számláján történt jóváírását követően köteles a fizetési művelet összegét haladéktalanul értéknapal ellátni és oly módon jóváírni a kedvezményezett fizetési számláján, hogy azzal a kedvezményezett azonnal tudjon rendelkezni, amely kötelezettség az ugyanazon pénzforgalmi szolgáltatón belül végrehajtott fizetési műveletekre is alkalmazandó.

Ugyanakkor sem a PSD2, sem pedig az MNBr. nem határozza meg a haladéktalanság fogalmát, azaz azt a reálisan elvárható határidőt, amelyen belül a kedvezményezett pénzforgalmi szolgáltatójának a fizetési művelet összegét további fizetési megbízások kezdeményezése céljából a kedvezményezett fizetési számláján elérhetővé kell tennie, attól az időponttól számítva, hogy a fizetési művelet összegét a pénzforgalmi szolgáltató saját számláján jóváírták, illetve az ugyanazon pénzforgalmi szolgáltató által vezetett fizetési számlák között teljesülő fizetési műveletek (a továbbiakban: belső körű fizetési műveletek) esetén a számlavezető pénzforgalmi szolgáltató megterhelte a fizető fél fizetési számláját a fizetési művelet összegével. Tekintettel arra, hogy a jóváíráshoz szükséges időtartamot számos tényező befolyásolhatja – így például az, hogy a fizetési művelet mely fizetési rendszeren keresztül teljesül, egy pénzforgalmi szolgáltatón belül bonyolódik-e le, illetve szükséges-e pénznemek közötti átváltás (a továbbiakban: konverzió) a teljesítése során –, ezáltal a haladéktalan jóváírás gyakorlata az egyes fizetési művelet típusonként jelentős eltéréseket mutat. A technológiai fejlődés révén megjelenő új megoldásoknak köszönhetően az elektronikus fizetések egyre jelentősebb arányt képviselnek a fizetési forgalomban, továbbá az azonnali elszámolás bevezetésével lehetővé válik az átutalással történő fizetés olyan időkritikus fizetési helyzetekben is, amelyek esetén különösen fontos, hogy az átutalás összege egy meghatározott határidőn belül kerüljön jóváírásra a kedvezményezett fizetési számláján. Ezért az MNB indokoltnak látja, hogy ajánlás keretében fogalmazza meg elvárásait a kedvezményezett fizetési számláján történő haladéktalan jóváírás megkezdésének időpontját és a jóváírás azon meghatározott határidőn belül történő befejezését illetően, amelyen belül a pénzforgalmi szolgáltató által történő teljesítést a jogszabályi előírásoknak megfelelőként fogad el.

Az ajánlás nem terjed ki a belső körű fizetési műveletnek minősülő azonnali átutalás összegének a kedvezményezett fizetési számláján való jóváírására, tekintve, hogy az MNBr. 23. § a) pontja az azonnali átutalási megbízás átvételétől számított legfeljebb öt másodperces határidőt ír elő a

pénzforgalmi szolgáltatónak a fizetési művelet összegének a kedvezményezett rendelkezésére történő bocsátására.

Az ajánlás címzettjei a pénzforgalmi szolgáltatás nyújtásáról szóló 2009. évi LXXXV. törvény (a továbbiakban: Pft.) 2. § 22. pontja szerinti azon pénzforgalmi szolgáltatók, amelyek a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 6. § (1) bekezdés 87. pont a) és c)-d) alpontjai szerinti pénzforgalmi szolgáltatást nyújtanak.

Jelen ajánlás az egyes jogszabályi rendelkezésekre teljeskörűen nem utal vissza az elvek és elvárások megfogalmazásakor, az ajánlás címzettjei a kapcsolódó jogszabályi előírásoknak való megfelelésre azonban természetesen továbbra is kötelesek.

Jelen ajánlás adatkezelési, adatvédelmi kérdésekben iránymutatást nem fogalmaz meg, a személyes adatok kezelése vonatkozásában semmilyen elvárást nem tartalmaz, és az abban foglalt követelmények semmilyen módon nem értelmezhetők személyes adatok kezelésére vonatkozó felhatalmazásnak. Az ajánlásban rögzített felügyeleti elvárások teljesítésével összefüggésben történő adatkezelés kizárólag a mindenkor hatályos adatvédelmi jogszabályi rendelkezések betartásával végezhető.

II. Értelmező rendelkezések

Jelen ajánlás alkalmazásában

- a.) *Azonnali elszámolás*: a BKR azonnali elszámolási módja,
- b.) *BKR*: a GIRO Zrt. által működtetett Bankközi Klíring Rendszer, amely a pénzforgalmi szolgáltatók közötti nagy tömegű, kis egyedi értékű fizetési műveletek elszámolására szolgál,
- c.) *IG1*: a BKR éjszakai elszámolási módja,
- d.) *IG2*: a BKR napközbeni többszöri elszámolási módja,
- e.) *VIBER*: az MNB által működtetett Valós Idejű Bruttó Elszámolási Rendszer, amely a nagy értékű, sürgős fizetési műveletek elszámolására és kiegyenlítésére szolgál,
- f.) *EGT-állam*: az Európai Unió tagállamai, valamint Izland, Liechtenstein és Norvégia.

Eltérő rendelkezés hiányában a Hpt.-ben, a Pft.-ben és az MNBr.-ben használt és meghatározott fogalmak jelen ajánlásban is az ott használt jelentéssel bírnak.

III. Haladéktalan jóváírás a kedvezményezett fizetési számláján

III. 1. A haladéktalan jóváírás alkalmazásának köre

1. A fizetési művelet összegének a kedvezményezett fizetési számláján történő haladéktalan jóváírás követelménye kiterjed minden
  - a) konverziót nem igénylő fizetési műveletre, függetlenül annak pénznemétől és
  - b) konverziót igénylő fizetési műveletre, ha a konverzióra EGT-államok pénzneme között kerül sor.

2. A fizetési művelet összegének a kedvezményezett fizetési számláján történő haladéktalan jóváírás követelménye nem terjed ki azokra a konverziót igénylő fizetési műveletekre, amelyeknél bármelyik pénznem nem EGT-állam pénzneme.

III. 2. A haladéktalan jóváírás biztosításának általános feltételei

3. Az MNB elvárja, hogy a pénzforgalmi szolgáltató olyan eljárásokat és informatikai rendszereket alakítson ki, amelyek biztosítják, hogy a fizetési művelet összegének a kedvezményezett fizetési számláján történő jóváírása haladéktalanul, de legfeljebb a jelen ajánlás 1. és 2. mellékletében meghatározott határidőn belül történjen meg.
4. Az MNB elvárja, hogy a pénzforgalmi szolgáltató a jelen ajánlás 1. és 2. mellékletében meghatározott határidőket tekintse irányadónak azon fizetési műveletek esetén is, amelyeknél a kedvezményezett fizetési számláján történő jóváírásra emberi beavatkozást igénylő módon kerül sor.
5. Amennyiben a jelen ajánlás 1. és 2. mellékletében meghatározott határidőkön belüli haladéktalan jóváírására azért nem kerül sor, mert a kedvezményezett pénzforgalmi szolgáltatója jogszabályból, az Európai Unió közvetlenül alkalmazandó jogi aktusából vagy végrehajtható hatósági határozatból származó kötelezettségét teljesíti, így különösen a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló törvényben, illetve az Európai Unió és az ENSZ Biztonsági Tanácsa által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtásáról szóló törvényben foglalt kötelezettségeket teljesít, úgy az MNB elvárja, hogy a kedvezményezett pénzforgalmi szolgáltatója a jóváírást az azt gátló ok megszűnéséről történő értesülést követően haladéktalanul, de legkésőbb az értesülés munkanapjának végéig teljesítse.
6. Azonnali átutalás esetében az MNBr. 21. § (2) bekezdése értelmében az MNBr. 21. § (1) bekezdésében előírt haladéktalan jóváírás akkor tekinthető megtörténtnek, ha a következő három feltétel egyidejűleg teljesül: 1.) a fizetési művelet összegét haladéktalanul értéknappal látja el a kedvezményezett pénzforgalmi szolgáltatója; 2.) a kedvezményezett pénzforgalmi szolgáltatója haladéktalanul elérhetővé teszi a fizetési művelet összegét úgy, hogy a kedvezményezett azzal azonnal teljes körűen tudjon rendelkezni; 3.) a kedvezményezett pénzforgalmi szolgáltatóval szembeni követelése haladéktalanul és visszavonhatatlanul megemelésre kerül a fizetési művelet összegével. Az MNB elvárja, hogy a pénzforgalmi szolgáltató, függetlenül attól, hogy a fizetési számla vezetésre milyen informatikai rendszert (ideértve az ún. előtét rendszert is) alkalmaz, a jóváírást a fenti követelményeknek megfelelően, a jelen ajánlás 1. mellékletében meghatározott határidőkön belül hajtsa végre.

III. 3. Különböző pénzforgalmi szolgáltatók közötti fizetési műveletek

A kedvezményezett fizetési számláján történő haladéktalan jóváírás különös feltételei

7. A kedvezményezett fizetési számláján történő haladéktalan jóváírás feltétele, hogy a pénzforgalmi szolgáltató a jóváírás teljesítéséhez szükséges valamennyi adat birtokában legyen, tehát a haladéktalan jóváírás azonnali megkezdése szempontjából az a legkorábbi időpont irányadó, amikor az adott fizetési művelet teljesítéséből rá háruló feladatok teljesítésére tartott munkanapon a pénzforgalmi szolgáltató számára rendelkezésre áll valamennyi alábbi adat:

- a) a fizetési művelet összegének a saját számláján történt jóváírásáról szóló értesítés,
  - b) a kedvezményezett fizetési számlájának egyértelmű beazonosítását lehetővé tevő azonosító, a belföldi fizetési forgalomban a kedvezményezett fizetési számlájának pénzforgalmi jelzőszáma, és
  - c) jogszabály által előírt, a jóváírás teljesítéséhez szükséges egyéb adat.
8. Bármely devizában denominált, konverziót nem igénylő vagy EGT-állam pénznemei közötti konverziót igénylő, forinttól eltérő, más EGT-állam pénznemében denominált fizetési műveletek esetén a 7. pont a) alpont szerinti értesülést illetően a pénzforgalmi szolgáltató kockázatkezelési stratégiája alapján dönthet arról, hogy az előzetesen beérkező üzenetet (pl. MT103 üzenetformátumú SWIFT üzenet) vagy a 7. pont a) alpont szerinti értesítés rendelkezésre állását tekinti bizonyítéknak arra vonatkozóan, hogy a fizetési művelet összege a saját számláján jóváírásra került. Ugyanakkor a kedvezményezett fizetési számláján történő jóváírás szempontjából mind az előzetes üzenet, mind pedig a 7. pont a) alpont szerinti értesítés rendelkezésre állása azt a legkorábbi időpontot jelenti, amikor a fizetési művelet összege hozzáférhetővé válik a pénzforgalmi szolgáltató számára, tehát az előzetes üzenet vagy a 7. pont a) alpont szerinti értesítés egyben a fizetési művelet összegéhez a pénzforgalmi szolgáltató által történő hozzáférés időpontjának is minősül.
9. A Pft. 3. § (2) bekezdésére tekintettel, figyelemmel a Pft. 8. § (2) bekezdésében foglaltakra, a Pft. 10. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja értelmében a pénzforgalmi szolgáltató az ügyfél keretszerződés-kötésre irányuló jognyilatkozatát megelőzően köteles tájékoztatni a fogyasztókat és a mikrovállalkozásnak minősülő ügyfeleket arról, hogy a jelen ajánlás 8. pontjában meghatározottak közül az előzetes üzenet vagy a számlakivonat rendelkezésre állását tekinti-e irányadónak a 7. pont a) alpont szerinti értesülést és a kedvezményezett fizetési számláján történő haladéktalan jóváírás kezdő időpontját illetően. Továbbá a Pft. 14. § (1) bekezdés c) pontja alapján ezt a tájékoztatást az említett ügyfélkörrel kötött pénzforgalmi keretszerződésnek is tartalmaznia kell.
10. A PSD2 38. cikk (1) bekezdésére, valamint a 107. cikk (3) bekezdésének második albekezdésére figyelemmel az MNB jó gyakorlatnak tartja, hogy a pénzforgalmi szolgáltató a jelen ajánlás 9. pont szerinti tájékoztatást a fogyasztókat és a mikrovállalkozásnak nem minősülő ügyfeleivel kötött pénzforgalmi keretszerződésben is megadja.
11. Az MNB elvárja, hogy a pénzforgalmi szolgáltató, amint – a fizetési művelet teljesítésére igénybe vett bankközi elszámolási vagy fizetési rendszer, egyéb bankközi kapcsolatok, stb. sajátosságaitól függően – a 7. pont a), b) és c) alpontokban meghatározott adatok birtokába kerül, azonnal megkezdje és a jelen ajánlás 1. mellékletében jelzett határidőkön belül befejezze a kedvezményezett fizetési számlák javára beérkezett fizetési műveletek feldolgozását és jóváírását.
12. A fizetési művelet összegének a kedvezményezett fizetési számláján történő haladéktalan jóváírására rendelkezésre álló határidő számításakor, az MNB a haladéktalan jóváírás kezdő időpontjaként a 7. pont a), b) és c) alpontokban meghatározott feltételek közül a legkésőbb bekövetkezőt tekinti irányadónak.

A haladéktalan jóváírás elvárt határideje

13. Az MNB elvárja, hogy a pénzforgalmi szolgáltató a 7. pont a), b) és c) alpontjában meghatározott feltételek jelen ajánlás 12. pontja szerinti bekövetkezését követően azonnal kezdje meg és az 1. mellékletben meghatározott határidőn belül fejezze be a különböző pénzforgalmi szolgáltatók közötti fizetési művelet összegének jóváírását a kedvezményezett fizetési számláján. Az MNB elvárja, hogy a pénzforgalmi szolgáltató az MNBr. 21. § (5) bekezdése tekintetében is az 1. mellékletben foglalt határidőket tekintse irányadónak.

III. 4. Belsőköri fizetési műveletek

A kedvezményezett fizetési számláján történő haladéktalan jóváírás különös feltételei

14. A belső körüli fizetési műveletek esetén az MNBr. 23. § b) pontja értelmében a pénzforgalmi szolgáltató a fizető fél fizetési számlájának megterhelését követően azonnal köteles a fizetési művelet összegét értéknappal ellátni és a kedvezményezett rendelkezésére bocsátani.

A haladéktalan jóváírás elvárt határideje

15. Az MNB elvárja, hogy a pénzforgalmi szolgáltató a jelen ajánlás 14. pontjában meghatározott feltétel bekövetkezését követően azonnal kezdje meg és a jelen ajánlás 2. mellékletében meghatározott határidőn belül fejezze be a belsőköri fizetési műveletek jóváírását a kedvezményezett fizetési számláján.

IV. Záró rendelkezések

16. Az ajánlás a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény 13. § (2) bekezdés i) pontja szerint kiadott, a felügyelt pénzügyi szervezetekre kötelező erővel nem rendelkező szabályozó eszköz. Az MNB által kiadott ajánlás tartalma kifejezi a jogszabály által támasztott követelményeket, az MNB jogalkalmazási gyakorlata alapján alkalmazni javasolt elveket, illetve módszereket, a piaci szabványokat és szokványokat.
17. Az ajánlásnak való megfelelést az MNB az általa felügyelt pénzügyi szervezetek körében az ellenőrzési és monitoring tevékenysége során figyelemmel kíséri és értékeli, összhangban az általános európai felügyeleti gyakorlattal.
18. Az MNB felhívja a figyelmet arra, hogy a pénzügyi szervezet az ajánlás tartalmát szabályzatai részévé teheti. Ebben az esetben a pénzügyi szervezet jogosult feltüntetni, hogy vonatkozó szabályzatában foglaltak megfelelnek az MNB által kiadott vonatkozó számú ajánlásnak. Amennyiben a pénzügyi szervezet csupán az ajánlás egyes részeit kívánja szabályzataiban megjeleníteni, úgy az ajánlásra való hivatkozást kerülje, illetve csak az ajánlásból átemelt részek tekintetében alkalmazza.
19. Az MNB a jelen ajánlás alkalmazását 2020. október 31-től várja el az érintett pénzügyi szervezetektől.

Dr. Matolcsy György
a Magyar Nemzeti Bank elnöke

1. melléklet a 10/2020. (VIII.6.) számú MNB ajánláshoz

Különböző pénzforgalmi szolgáltatók közötti fizetési műveletek összegének a kedvezményezett fizetési számláján történő haladéktalan jóváírás befejezésének elvárt határideje

Fizetési művelet típusa	A jóváírás befejezésének elvárt határideje
<i>a) Forintban beérkező fizetési műveletek forint fizetési számla javára</i>	
i. Azonnali elszámolási mód útján teljesített fizetési műveletek	1 másodperc
ii. VIBER útján teljesített fizetési műveletek	15 perc
iii. Egyéb fizetési műveletek (pl. IG1, IG2 elszámolási mód útján teljesítettek, postai készpénzátutalás)	30 perc
iv. Fizetési kártyabirtokos javára érkező jóváírások – Fizetési kártyával kezdeményezett fizetési művelet összegének visszatérítése a kedvezményezett által	120 perc
v. Fizetési kártya elfogadó (kereskedő) javára érkező fizetési kártyás jóváírások	120 perc
<i>b) Forintban beérkező fizetési műveletek deviza fizetési számla javára</i>	
i. Más EGT-állam pénznemére történő konverzióval, a fizetési kártyához kapcsolódó fizetési műveletek kivételével	60 perc
ii. Más EGT-állam pénznemére történő konverzióval, fizetési kártyához kapcsolódó fizetési műveletek	120 perc
<i>c) Forinttól eltérő, más EGT-állam pénznemében beérkező fizetési műveletek forint fizetési számla javára</i>	60 perc
<i>d) Forinttól eltérő, más EGT-állam pénznemében beérkező fizetési műveletek deviza fizetési számla javára</i>	
i. Konverzió nélkül	60 perc
ii. EGT-állam pénznemére történő konverzióval	60 perc
<i>e) Nem EGT-állam pénznemében beérkező fizetési műveletek azonos pénznemben denominált fizetési számla javára</i>	60 perc

2. melléklet a 10/2020. (VIII.6.) számú MNB ajánláshoz

Belsőköri fizetési műveletek összegének a kedvezményezett fizetési számláján történő haladéktalan jóváírás befejezésének elvárt határideje

Fizetési művelet típusa	A jóváírás befejezésének elvárt határideje
<i>a) Forint fizetési műveletek forint fizetési számla javára</i>	
i. Forint fizetési műveletek forint fizetési számla javára (a fizetési kártyához kapcsolódó fizetési műveletek kivételével)	15 perc
ii. Fizetési kártyabirtokos javára érkező jóváírások – Fizetési kártyával kezdeményezett fizetési művelet összegének visszatérítése a kedvezményezett által	15 perc
iii. Fizetési kártya elfogadó (kereskedő) javára érkező fizetési kártyás jóváírások	15 perc
<i>b) Forint fizetési műveletek deviza fizetési számla javára</i>	
i. Más EGT-állam pénznemére történő konverzióval, a fizetési kártyához kapcsolódó fizetési műveletek kivételével	15 perc
ii. Más EGT-állam pénznemére történő konverzióval, fizetési kártyához kapcsolódó fizetési műveletek	120 perc
<i>c) Forinttól eltérő, más EGT-állam pénznemére szóló fizetési műveletek forint fizetési számla javára</i>	15 perc
<i>d) Forinttól eltérő, más EGT-állam pénznemére szóló fizetési műveletek deviza fizetési számla javára</i>	
i. Konverzió nélkül	15 perc
ii. EGT-állam pénznemére történő konverzióval	15 perc
<i>e) Nem EGT állam pénznemére szóló fizetési műveletek azonos pénznemben denominált fizetési számla javára</i>	15 perc